



Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji

8. novembar - 21. novembar 2024. godine

Sloboda izražavanja

Odbornik SNS-a udario novinara

Dok je novinar portala Kovinske info čekao odgovor predsednice Skupštine Opštine Kovin, odbornik SNS-a Dragan Šljivovački udario ga je s leđa. Nakon toga uvrnuo mu je ruku i pokušao da mu otme telefon kojim je snimana sednica Skupštine. U Kovinskim info ovaj potez tumače kao pokušaj zastrašivanja novinara i traže reakciju tužilaštva i sankcionisanje odbornika. Od nasilne retorike na konferencijama za medije do direktnih fizičkih napada, predstavnici/e vladajuće stranke sve češće ugrožavaju integritet i bezbednost novinara/ki bez ikakvih posledica.

Formiran predmet zbog napada na ekipe televizija

Nakon napada na snimatelja televizija N1 i Euronews-a tokom protesta u Novom Sadu, Osnovno javno tužilaštvo formiralo je predmet i kontaktiralo oštećene za davanje izjave. Podsećamo, na protestu u Novom Sadu povodom tragične smrti 15 osoba u padu nadstrešnice na Železničkoj stanici, nepoznati muškarci napali su kamermane dve televizije, a zabeleženo je i više napada na reportere/ke N1 koji su izveštavali sa događaja.

Osuđen penzionisani policajac zbog ugrožavanja novinara

Osnovni sud u Loznici osudio je bivšeg policajca Dragića Filipovića za ugrožavanje sigurnosti dopisnika Večernjih novosti Vladimira Mitrića. Filipović je osuđen na uslovnu kaznu zatvora i određena mu je mera zabrane prilaska novinaru. Novinar je pre 18 godina bio žrtva fizičkog napada, a prošle godine mu je penzionisani policajac pretio da će mu se napad ponovo dogoditi. Slučaj policajca koji preti jednom novinaru, ne uliva ohrabrenje ostalima koji se bave novinarskom profesijom da prijave organima vlasti sve pretnje i pritiske kojima su izloženi.

Sloboda okupljanja

Nova privođenja aktivista u Novom Sadu

Nakon protesta u Novom Sadu 5. novembra na kom je traženo kažnjavanje odgovornih za pad nadstrešnice Železničke stanice u Novom Sadu kada je poginulo 15 ljudi, aktivističke grupe SviČe i STAV pozvale su na šestočasovnu blokadu na Varadinskom mostu. Pred početak protesta privedene su aktivistkinje Mila Pajić i Doroteja Antić. Njima su prišla šestorica muškaraca, kako se kasnije ispostavilo policajaca u civilu. Aktivistkinje nisu prihvatile da pođu sa njima jer nisu videle obeležja policije i brojeve na njihovim značkama nakon čega je usledila agresivna reakcija policajaca, koji su aktivistkinje odneli do crnog automobila bez tablica i drugih oznaka. Ovakvo postupanje, aktivisti su opisali kao kidnapovanje jer dve studentkinje nisu znale ko ih odvodi i gde. Istog dana, ponovo je priveden i Miran Pogačar od strane pripadnika Bezbednosne informativne agencije, takođe neposredno pred početak blokade. Pojedini aktivisti pritvoreni 5. novembra i u danima posle, i dalje se nalaze u pritvoru. Aktivisti Ivanu Blejiću određen je pritvor od 30 dana. Njegov advokat uložio je žalbu na odluku, ali je sudija za prethodni postupak odlučila da Bjelić ostane i dalje u pritvoru. Pored Bjelića, još četvorica muškaraca nalazi se u pritvoru zbog istog dela za koje se sumnja. U pritvoru se trenutno nalazi 9 lica, a među njima su i Goran Ješić i Miša Bačulov. Ješić se sam predao policiji, dok je Bačulova policija privela u njegovom domu. Pritisci su nastavljeni i na poljoprivrednika Đoku Ćurčića koji je na prvom protestu dovezao cisternu iz koje je prolivena tečnost na Gradsku kuću. Njegovo imanje posetile su dve inspekcije. Inicijativa za opstanak poljoprivrednika Srbije saopštila je da je ovo vid represije zbog učešća na građanskom protestu. Iz pritvora su pušteni Nikola Končarević koji je kažnjen prekršajno sa 25 hiljada dinara zbog remećenja javnog reda i mira i član platforme Solidarnost Bojan Terzić koji navodi da je u samici proveo 20 sati pod optužbom za uništavanje i oštećivanje tuđe imovine nakon čega je ipak utvrđeno da ne postoje uslovi za njegovo dalje zadržavanje kao ni dokazi za pomenuto delo. Mladiću koji je branio devojkicu od policajaca u civilu, Relji Stanojeviću, produžen je pritvor zbog napada na službeno lice, iako mladić nije mogao da zna da je reč o policajcima jer se nisu identifikovali. Protesti se odvijaju jer građani/ke traže odgovornost za rušenje nadstrešnice u kojoj je poginulo 15 ljudi. Tužilaštvo je tek posle 20 dana naložilo hapšenje osumnjičenih u ovom slučaju, ali su organi vlasti zato bili ekspresni u pritvaranju aktivista/kinja koji jedino traže odgovornost nadležnih. Povodom nesreće u Novom Sadu i represije nad aktivistima/kinjama, opozicioni poslanici i odbornici više dana blokiraju sud i tužilaštvo u Novom Sadu. Svakoga dana na blokadama dolazilo je do guranja sa policijom u punoj opremi koja je obezbeđivala institucije. Tom prilikom poslanici su gurani, a nekima je i pozlilo. Jedan poslanik je uhapšen, a protiv njega je podignuta krivična prijava za napad na službeno lice. Povodom svih pritisaka nad građanima/kama i aktivistima/kinjama oglasila se i grupa organizacija u zajedničkom saopštenju u kojem se traži oslobađanje političkih zatvorenika.

Policija legitimisala građane/ke ispred hotela Jugoslavija

Policija je legitimisala građane/ke koji su se okupili u znak protivljenja rušenju Hotela Jugoslavija. Građani/ke su se u prethodnom periodu obraćali nadležnima sa primedbama na rušenje ovog istorijski značajnog objekta, ali pošto su sve primedbe rutinski odbijane odlučili su se na protestne akcije. Građani/ke ukazuju na sumnje u nelegalan način rušenja objekta koji može da oslobodi veliku količinu štetnog azbesta. Iz Inicijative "Odbranimo Jugu" navode da je na jednom skupu došlo do koškanja sa vozačem kamiona nakon čega je policija reagovala i legitimisala okupljene. Iz kompanije Millennium Team, koja je postala vlasnik hotela, ističu da planirano rušenje nikako ne ugrožava bezbednost i zdravlje stanovnika Novog Beograda i Zemuna, a u saopštenju navode i da širenje informacija o postojanju opasnih materija ima za cilj izazivanje panike i nereda i da kao takvo podleže krivičnoj odgovornosti. Millennium Team ovime pretili svima koji protestuju, a u svojoj istoriji imaju čitav niz SLAPP tužbi koje su pokretali protiv novinara/ki i medija.

Krivične prijave i pozivi na informativne razgovore zbog protesta

Nakon protesta u Valjevu na kome su okupljeni građani/ke gađali jajima prostorije kompanije Euro litijum Balkan, iz kompanije su naveli da će podneti krivičnu prijavu protiv Branka Ivkovića iz organizacije Valjevski pokret otpora. Građani/ke su protestovali protiv iskopavanja litijuma i bora. Ivković je na konferenciji za medije saopštio i da je nekoliko učesnika/ca protesta pozvano na informativne razgovore u policiju. Trend pritisaka nad aktivistima/kinjama, započet ove godine na ekološkim protestima protiv iskopavanja litijuma, se nastavlja, a sada se građani/ke pozivaju na informativne razgovore u slučaju participacije na bilo kom protestu. Privođenje ima za cilj zastrašivanje i gušenje svakog oblika građanskog aktivizma.

Privođenja na protestu za odbranu mosta

Grupa građana/ki nedeljama kampuje i dežura na prilazima Starog savskog mosta u Beogradu, pokušavajući tako da spreče njegovu najavljenju demontažu i rušenje. U trenucima dok se u Novom Sadu dešavaju blokade i sukobi sa policijom, vlasti u Beogradu rešile su da krenu sa spornim rušenjem mosta. U toku noći pojavila se policija sa štitovima i pod punom opremom. Oni su postavili betonske barikade i zatvorili obe strane mosta. Aktivističke grupe pozvale su građane/ke da se pridruže okupljenima u što većem broju i spreče početak demontiranja. Protestu su se priključili i pojedini opozicioni političari, a njih dvojicu, članove pokreta Kreni-promeni, policija je oborila na zemlju i vukla, a pri hapšenju su ih nasilno nosili. U toku dana privedeno je i četvero studenata koji su učestvovali u blokadi i oni su nakon par sati pušteni iz policije. Nije jasan razlog njihovog privođenja. Zatvorenost institucija za građane/ke i potpuno odsustvo bilo kakvih konsultativnih procesa sa ekspertima/kinjama i građanima/kama dovodi do protesta i građanske neposlušnosti kao jedine opcije da se glas stanovnika/ca čuje.

Priveden student ispred Rektorata

Student i član grupe Borba Pavle Cicvarić, priveden je kada je pokušao da uđe u Rektorat Univerziteta u Beogradu. Grupa studenata/kinja okupila se kako bi prisustvovala obeležavanju Dana studenata. Najavljeno je da će događaju prisustvovati i Aleksandar Vučić tako da su iz Borbe pozvali mlade da zajedno iskažu nezadovoljstvo situacijom u zemlji. Poseta je ipak otkazana zbog zakazivanja vanredne sednice Saveta za nacionalnu bezbednost. Okupljeni studenti/kinje nisu mogli da uđu u zgradu Rektorata jer njihova imena nisu bila na posebnom spisku. Dvojica policajaca tražili su Cicvariću da se legitimiše nakon čega se pojavio i treći policajac koji je insistirao da i njemu pokaže ličnu kartu. Tom prilikom policajac je uvrnuo ruku studentu. U policijskoj stanici proveo je oko sat vremena nakon čega se ponovo pridružio skupu ispred Rektorata. Postupanje policajaca prema aktivistima/kinjama iz dana u dan postaje sve ekstremnije, i umesto da štite građane/ke oni sve više deluju u interesu vladajuće stranke.

Sloboda udruživanja

Uništavanje imovine aktivista

Aktivisti grupe SviĆe Nikoli Ristiću, slomljeno je zadnje vetrobransko staklo na kolima koja su bila parkirana u naselju njegovih roditelja. Ova akcija desila se pred šestočasovnu blokadu u Novom Sadu koju su organizovale grupe SviĆe i STAV. Prozor stana aktiviste Lokalnog fronta Predraga Voštinića, pogođen je i razbijen nekoliko dana ranije. Oba slučaja prijavljena su policiji, ali su Voštiniću iz policije saopštili da sačeka da li će se nešto slično ponovo desiti. Nije jasno do kog trenutka aktivisti/kinje treba da čekaju i šta tačno treba da sačekaju da im se dogodi da bi nadležni reagovali. Podsećamo, još u junu ove godine primećeno je da pripadnici tajnih službi snimaju i prate Voštinića. Napadi kojima su aktivisti izloženi orkestrirani su od strane nosilaca vlasti i pro-režimskih tabloida, koji se u nedostatku verbalnih argumenata okreću ka sprovođenju nasilja nad političkim neistomišljenicima.